

Joanna Falkowska

Wydział Filozofii i Nauk Społecznych
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
ORCID: 0000-0002-6895-3014

Sprawozdanie z konferencji naukowej

**NT. „TWÓRCY POLSKIEJ HISTORII OŚWIATY
I WYCHOWANIA W LATACH 1945–2021”**

(Kraków, 30–31.03.2022 roku)

W dniach 30–31 marca 2022 roku odbyła się (częściowo w trybie on-line) konferencja naukowa pt. „Twórcy polskiej historii oświaty i wychowania w latach 1945–2021” współorganizowana przez Sekcję Historii Pedagogiki Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN oraz Katedrę Historii Oświaty i Wychowania Akademii Ignatianum w Krakowie.

Organizatorzy tego naukowego wydarzenia postanowili zaprosić zainteresowanych uczestników do dyskusji wokół następujących obszarów problemowych: twórcy ośrodków badań naukowych historii wychowania i ich spuścizna naukowa (kierunki badań naukowych, metodologia historii wychowania, dydaktyka historii wychowania), instytucjonalizacja historii oświaty i wychowania, „W nauce i życiu prywatnym” – obraz mistrzów historii wychowania zapisany w pamięci uczniów i współpracowników. Ponadto konferencja była okazją

do uczczenia 25-lecia funkcjonowania Katedry Historii Oświaty i Wychowania Akademii Ignatianum w Krakowie.

Obrady poprzedziło złożenie kwiatów na grobie o. prof. Ludwika Grzebienia SJ w drugą rocznicę Jego śmierci. Następnie otwarcia konferencji i powitania uczestników dokonała Przewodnicząca Sekcji Historii Pedagogiki KNP PAN, prof. dr hab. Władysława Szulakiewicz. W imieniu gospodarzy krakowskiego spotkania głos zabrali także o. prof. dr hab. Józef Bremer SJ, rektor AIK, oraz o. dr Krzysztof Biel SJ, dziekan Wydziału Pedagogicznego tej uczelni. Organizatorzy zwrócili uwagę na dotychczasowy dorobek polskich badaczy oświaty i wychowania oraz jego znaczenie dla rozwoju dyscypliny naukowej „historia wychowania”, a także życzyli zgromadzonym owocnych obrad.

Spotkanie kontynuowano podczas obrad plenarnych pt. „Historia oświaty i wychowania w AIK. 25-lecie Katedry Historii Oświaty i Wychowania”, którym przewodniczyli prof. dr hab. Władysława Szulakiewicz i o. dr hab. Andrzej Bieś SJ, prof. AIK. W tej części konferencji wystąpili: dr hab. Beata Topij-Stempińska, prof. AIK z referatem pt. „Dzieje Katedry Historii Oświaty i Wychowania w latach 1997–2022”, dr hab. Anna Królikowska, prof. AIK, która przygotowała wystąpienie pt. „O. Ludwik Piechnik, pierwszy kierownik katedry”, o. dr hab. Andrzej Bieś SJ, prof. AIK, który wspominał o. prof. dr hab. Ludwika Grzebienia SJ jako mistrza i kierownika katedry, a także o. dr hab. Stanisław Cieślak, prof. AIK, który podzielił się swoimi wspomnieniami z perspektywy ucznia o. prof. dr hab. Ludwika Grzebienia SJ.

Następnie obradowano w sekcjach. Sekcji I przewodniczyli dr hab. Beata Topij-Stempińska, prof. AIK oraz dr hab. Tomasz Maliszewski, prof. AMW. Swoje wystąpienia wygłosili: dr hab. Adam Fijałkowski, prof. UW, dr hab. Jan Ryś, prof. UP, dr hab. Witold Chmielewski, prof. AIK, prof. dr hab. Andrzej Meissner, dr hab. Katarzyna Dormus, prof. UP, dr hab. Edward Nycz, prof. UO, dr Patrycja Kaszubska-Dziergas, dr hab. Jan Krukowski, prof. UP, dr Adam Ruta, dr hab. Tomasz Maliszewski, prof. AMW, dr hab. Justyna Wojniak, prof. UP, dr hab. Roman Tomaszewski, prof. AP w Słupsku, dr hab. Ryszard Ślęczka, prof. UP oraz dr Mirosław Łapot. Prelegenci przygotowali wystąpienia przypominające działalność: Hanny Pohoskiej (1895–1953), Ignacego Zarębskiego (1905–1974), Łukasza Kurdyba-

chy (1907–1972), Kamili Mrozowskiej (1917–2002), Renaty Dutkovej (1927–2015), Stanisława Gawlika (1928–2010), Zygmunta Ruty (1932–2021), Lecha Mokrzeckiego (1935–2021), Czesława Majoraka (1938–2002) oraz Jadwigi Suchmiel (1940–2014). Ponadto dyskutowano o historii wychowania w szkolnictwie resortowym oraz przypomniano środowisko naukowe Katedry Historii Oświaty i Wychowania Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie.

W sekcji II obradom przewodniczyły prof. dr hab. Władysława Szulakiewicz i prof. dr hab. Janina Kamińska. Rozpoczął prof. dr hab. Karol Poznański z wystąpieniem pt. „Moja droga do historii wychowania”. W tej części konferencji przypomniano wybitnych historyków wychowania w osobach: Jana Dobrzańskiego (1901–1997), Mirosławy Chamcówny (1919–2000), Stanisława Michalskiego (1928–1990), Jana Hellwiga (1931–2000), Stanisława Litaka (1932–2010), Stanisława Tynca (1889–1964), Jadwigi Sutyły (1943–1992), Wiesława Jamrożka (1954–2021) oraz poznańskich historyków wychowania. Odwołano się także do działalności historyków wychowania w roli redaktorów czasopism naukowych. W tej części obrad swoje wspomnienia zaprezentowali kolejno: prof. dr hab. Karol Poznański, dr Monika Hajkowska, prof. dr hab. Stefania Walasek, dr hab. Barbara Jędrychowska, prof. UWr, dr Jolanta Szablicka-Żak, dr hab. Joanna Król, prof. US, prof. dr hab. Danuta Koźmian, dr Mikołaj Brenk, dr hab. Piotr Gołdyn, prof. UAM, dr hab. Edyta Wolter, prof. UKSW, dr hab. Wiesław Partyka, prof. dr hab. Władysława Szulakiewicz, prof. dr hab. Janina Kamińska, dr Danuta Apanel, dr hab. Katarzyna Sadowska oraz dr hab. Barbara Kalinowska-Witek, prof. UMCS.

Kolejny dzień krakowskiej konferencji rozpoczęto od obrad plenarnych, którym przewodniczyli dr hab. Anna Królikowska, prof. AIK oraz prof. dr hab. Jan Draus. Rozpoczął prof. dr hab. Julian Dybiec, który w swoim referacie przypomniał pracę naukową Henryka Barycza (1901–1994). Następnie o związkach Jana Hulewicza (1907–1980) ze Stanisławem Kotem mówił prof. dr hab. Jan Draus. Z kolei dr hab. Tomasz Pudłocki, prof. UJ zaprezentował zgromadzonym wystąpienie pt. „Kontynuacja czy osobne ścieżki? Kierunki badań z zakresu historii oświaty i wychowania w studiach pracowników Zakładu Historii Oświaty i Kultury Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach

1970–2021”. Następnie ks. prof. Romana Murawskiego SDB wspominał ks. prof. dr hab. Kazimierz Misiaszek. Z kolei prof. Stanisława Litaka jako mistrza, wychowawcę oraz historyka Kościoła i szkolnictwa uwiecznił prof. dr hab. Marian Surdacki.

Tego dnia obradowały także dwie sekcje. Sekcji III przewodniczyli dr hab. Beata Topij-Stempińska, prof. AIK oraz dr hab. Grzegorz Michalski, prof. UŁ. Dyskutowano o dominujących tendencjach historyczno-oświatowych w dociekaniach naukowych łódzkich liderów historii wychowania z lat 1945–2006; Eugenii Podgórskiej (1914–2006) – badaczce, nauczycielce i historyczce wychowania; prekursorze historii oświaty na Kielecczyźnie – doc. Antonim Artymiaku (1897–1963); Edmundzie Staszyńskim (1924–2005) i jego pracach historyczno-oświatowych; dorobku naukowym Józefa Krasuskiego (1930–2009); Józefie Grzywnie (1933–1994) i jego wkładzie w rozwój historii oświaty w kieleckim środowisku naukowym, a także o instytucjonalizacji historii oświaty i wychowania w olsztyńskim środowisku akademickim. Głos zabrali kolejno: dr hab. Grzegorz Michalski, prof. UŁ, dr hab. Beata Szczepańska, prof. UŁ, prof. dr hab. Adam Massalski oraz mgr Wiesława Rutkowska, dr hab. Ewa Kula, prof. UJK, dr Teresa Gumuła, dr Izabela Bożyk i dr Maria Radziszewska.

Obradom w sekcji IV przewodniczyli prof. dr hab. Hanna Markiewicz oraz o. dr hab. Andrzej Bieś SJ, prof. AIK. Obrady były okazją do dyskusji na temat: kierunków badań naukowych z zakresu historii oświaty i wychowania środowiska lubelskiego u schyłku XX wieku; działalności Stanisława Kota (1885–1975) jako ucznia i wychowanka rzeszowskiego gimnazjum; historii wychowania w twórczości i działalności dydaktycznej Jadwigi Lechickiej (1895–1965) w okresie toruńskim; roli Bolesława Pleśniarskiego (1908–1987) w procesie instytucjonalizacji toruńskiej historii wychowania; pracy naukowej i życia prywatnego Stanisława Mauersberga (1924–2012) oraz działalności Wandy Bobrowskiej-Nowak (1925–2003), wybitnej badaczki polskiego dziedzictwa pedagogicznego i psychologicznego, obecnej w nauce i w pamięci, oraz profesora Wiesława Jamrożka (1954–2021). Głos w tej sekcji zabierali kolejno: dr hab. Anna Boguszewska, prof. UMCS, prof. dr hab. Romuald Grzybowski, dr Ewa Barnaś-Baran, dr Dorota Grabowska-Pieńkosz, dr hab. Joanna Falkowska, prof. UMK,

prof. dr hab. Hanna Markiewicz, dr Danuta Kocurek, dr Mirosław Wójcik oraz dr Tomasz Fetzki.

Podsumowania konferencji dokonała prof. dr hab. Władysława Szulakiewicz, dziękując wszystkim prelegentom za przygotowane wystąpienia i podkreślając, że tego rodzaju spotkania są nie tylko doskonałą okazją do tego, by przybliżyć i przypomnieć dorobek wybitnych reprezentantów środowiska historyków wychowania, ale stanowią również ważną inspirację do dalszych badań. Efektem tego krakowskiego spotkania, w którym w sumie wzięło udział pięćdziesięciu siedmiu uczestników reprezentujących dwadzieścia cztery ośrodki naukowe, będzie ważna dla środowiska historyków wychowania publikacja.